

Mot bojkott

Ur en socialdemokratisk publicists anteckningar [utdrag: avsnitt I, V, VI och VII]

I

Vid lärarkongressen nyligen,¹ där majoriteten stod under socialistrevolutionärernas inflytande, antogs en resolution som krävde bojkott av den tredje duman. Resolutionen antogs med direkt deltagande av en framträdande representant för det socialistrevolutionära partiet. De socialdemokratiska lärarna och representanten för RSDAP avstod från att rösta, eftersom de ansåg, att denna fråga borde avgöras av en partikongress eller konferens och icke av en facklig och politisk sammanslutning utanför partiet.

Frågan om bojkott av den tredje duman framstår således som en aktuell fråga för den revolutionära taktiken. Att döma av talet av dess talesman på kongressen har det socialistrevolutionära partiet redan fattat beslut i denna fråga, trots att vi ännu inte fått några officiella beslut från partiet eller några litterära dokument från dess medlemmar. Bland socialdemokraterna har denna fråga väckts och är under debatt.

Vilka argument använder socialistrevolutionärerna för att stödja sitt beslut? Resolutionen från lärarnas kongress talar i själva verket om den tredje dumans ytterliga värdelöshet, om den reaktionära och kontrarevolutionära naturen hos den regering som genomförde statskuppen den 3 juni,² om de nya vallagar som gynnar jordägarna etc, etc.³ Saken presenteras på ett sätt, som om den tredje dumans ultrareaktionära natur i sig själv gör en kampmetod eller paroll som bojkotten nödvändig och legitim. Otillräckligheten i ett sådant argument står absolut klar för varje socialdemokrat, eftersom det inte görs något försök att undersöka de historiska betingelserna för tillämpandet av bojkotten. Socialdemokraten, som intar en marxistisk ståndpunkt, drar sina slutsatser om bojkotten, inte från hur reaktionär den ena eller den andra institutionen är, utan från förefintligheten av de speciella kampbetingelser som, vilket den ryska revolutionens erfarenheter nu visat, gör det möjligt att tillämpa den specifika metod som är känd under namnet bojkott. Om någon skulle börja diskutera bojkotten utan att ta de två årens erfarenheter från vår revolution med i beräkningen, utan att studera dessa erfarenheter, skulle vi vara tvungna att säga honom att han glömt mycket och ingenting lärt. När vi behandlar frågan om bojkott, skall vi börja med ett försök att analysera dessa erfarenheter.

¹ Allryska Lärarunionens fjärde delegeradekongress 19-24 juni (2-7 juli) 1907 i Finland. – *Red*

² Statskuppen den 3(16) juni 1907: åsyftar den reaktionära tsarregimens handling att, under föregivande av att de socialdemokratiska medlemmarna av duman förberedde väpnat uppror, upplösa duman och ändra vallagarna till godsägarnas och den reaktionära bourgeoisins förmån. Den nya дума som blev resultatet av de första valen enligt de nya vallagarna dominerades helt av de Svarta hundradena och oktobristerna. – *Red*

³ Här är texten till denna resolution:

”Emedan: 1) den nya vallag, på vars grundval den tredje duman sammankallas berövar de arbetande massorna den blygsamma valrätt de hitintills åtnjutit och vars erövrande de så dyrt betalat: 2) Denna lag är ett skriande falsifikat av folkviljan till förmån för befolkningens mest reaktionära och privilegierade skikt: 3) Den tredje duman genom sitt valsätt och sin sammansättning är produkten av en reaktionär kupp: 4) Regeringen kommer att dra fördel av massornas deltagande i dumavalen för att tolka deltagandet som ett folkligt stöd åt statskuppen — beslutar Allryska Unionen för lärare och undervisningsarbeters delegeradekongress: 1) att den icke skall ha något som helst samröre med den tredje duman eller något av dess organ: 2) att den såsom organisation vare sig direkt eller indirekt skall delta i valen: 3) att den, såsom organisation, skall sprida de uppfattningar om tredje Statsduman och om valen till densamma som uttryckts i denna resolution.”

I

Den viktigaste erfarenheten, vad gäller bruket av bojkott i vår revolution, var utan tvivel bojkotten av Bulygin-duman.¹ Vad mera är, kröntes denna bojkott med total och omedelbar framgång. Därför bör vår första uppgift bli att undersöka de historiska betingelser, under vilka bojkotten av Bulygin-duman ägde rum.

Två omständigheter blir omedelbart uppenbara då man undersöker denna fråga. Först och främst var bojkotten av Bulygin-duman en kamp för att förhindra vår revolution från att (ens tillfälligt) övergå till den konstitutionella monarkins väg. För det andra ägde denna bojkott rum under betingelserna av ett svepande, allmänt, mäktigt och snabbt uppsving för revolutionen.

Låt oss undersöka den första omständigheten. All bojkott är kamp, inte inom ramarna för en given institution, utan mot dess uppkomst, eller, för att uttrycka det mera allmänt, mot att den blir verksam. Därför avslöjade de, som likt Plechanov och många andra mensjeviker gick emot bojkotten på den allmänna grunden, att det var nödvändigt för en marxist att använda sig av representativa institutioner, därigenom bara en absurd dogmatism. Att argumentera på detta sätt betydde att undvika den verkliga frågan genom att upprepa självklara sanningar. Utan tvivel bör en marxist använda sig av representativa institutioner. Betyder detta att en marxist inte under vissa betingelser kan förespråka kamp, inte inom ramarna för en given institution, utan mot att denna institution kommer till stånd? Nej, det gör det inte, eftersom detta allmänna argument gäller bara i de fall, där det inte finns utrymme för någon kamp för att förhindra att en sådan institution kommer till stånd. Bojkotten är en kontroversiell fråga just emedan det är en fråga, huruvida det finns utrymme för någon kamp att förhindra uppkomsten av sådana institutioner. *Med sina* argument mot bojkotten visade Plechanov och Co att de inte förstått vad frågan gällde.

Vidare. Om all bojkott är en kamp, inte inom ramarna för en given institution, utan för att förhindra att den kommer till stånd, då var bojkotten av Bulygin-duman, bortsett från allting annat, en kamp för att förhindra ett helt system av institutioner av konstitutionell monarkistisk typ från att uppkomma. Året 1905 visade klart möjligheten av direkt masskamp i form av generalstrejker (strejkvågen efter 9 januari)² och myterier (Potemkin).³ Massornas direkta revolutionära kamp var därför ett faktum. Ett inte mindre faktum var å andra sidan lagen av den 6 augusti, som försökte svänga om rörelsen från den revolutionära (i ordets mest direkta och snäva innebörd) vägen till den konstitutionella monarkins väg. Det var objektivt oundvikligt att dessa vägar skulle komma i konflikt med varandra. Det måste så att säga uppstå ett val av vägar för revolutionens omedelbara utveckling, ett val som naturligtvis måste avgöras,

¹ Bulyginduman: tsarregeringens försök att stoppa den revolutionära utvecklingen 1905 genom att kalla till val (i enlighet med vallagar formulerade av inrikesministern A G Bulygin) av en "representation" utan lagstiftande befogenheter och av huvudsakligen konsultativ karaktär. Genom vallagens utformning garanterades en överväldigande majoritet åt godsägare och bourgeois i den tilltänkta duman. Av socialdemokraterna förespråkade mensjevikerna ett deltagande i valen till duman och emotsåg ett samarbete med den liberala bourgeoisin. Bolsjevikerna anstiftade en effektiv bojkott av duma-valen. Valen kom aldrig till stånd, och duman kunde inte sammankallas. – *Red*

² 9 januari – "Blodiga söndagen" i S:t Petersburg då en fredlig procession av arbetare, på väg att överlämna en petition till tsaren, besköts av militärer, varvid många dödades. Dådet utlöste en våg av politiska massstrejker och manifestationer över hela Ryssland under parollen: "Ned med självhärskardömet!" och utlöste revolutionen 1905-7. – *Red*

³ Potemkin (uttalas på ryska egentligen: patjämkin). Pansarkryssare i tsarens Svartahavsflotta, vars besättning som första militära enhet anslöt sig till revolutionen och gjorde myteri 14-24 juni 1905. – *Red*

inte genom viljan hos den ena eller den andra gruppen, utan genom den relativa styrkan av de revolutionära och kontrarevolutionära klasserna. Och denna styrka kunde blott mätas och prövas i kampen. Parollen om bojkott av Bulygin-duman var därför en paroll om kamp för den direkta revolutionära kampens väg och mot den konstitutionellt monarkistiska vägen. En kamp var naturligtvis möjlig också på den senare vägen, och inte bara möjlig, utan oundviklig. Också på basis av en monarkistisk konstitution var det möjligt att fortsätta revolutionen och förbereda ett nytt uppsving för den, också på basis av en monarkistisk konstitution var det möjligt och nödvändigt för socialdemokraterna att föra kampen vidare. Denna självklarhet som Axelrod och Plechanov så envist och ovidkommande försökte bevisa 1905 förblir sann. Men den fråga som väcktes av historien var en annan: Axelrod och Plechanov argumenterade ”vid sidan av saken”, eller med andra ord, de undvek den fråga som händelserna ställt de stridande parterna inför genom att införa en fråga som man hämtat från senaste upplagan av den tyska socialdemokratiska läroboken. Den överhängande kampen för val av framgångsväg var historiskt oundviklig inom en omedelbar framtid. Alternativen var följande: Skulle det gamla styret få sammankalla Rysslands första representativa institution, och därigenom för en tid (kanske en mycket kort sådan, kanske för ganska lång tid) föra över revolutionen till den konstitutionellt-monarkistiska vägen, eller skulle folket genom en direkt attack svepa bort, eller i värsta fall skaka, den gamla regimen, förhindra att den förde över revolutionen till den konstitutionellt monarkistiska vägen och (också för en mer eller mindre lång period) garantera att massorna slog in på vägen av öppen revolutionär kamp? Det var den fråga som historien ställde till de revolutionära klasserna i Ryssland hösten 1905 och som Axelrod och Plechanov då undgick att observera. Socialdemokraternas förespråkande av en aktiv bojkott var i sig ett sätt att resa frågan, ett sätt att medvetet resa den genom proletariats parti, en paroll om kampen för val av framgångsväg för kampen.

Förespråkarna av en aktiv bojkott, bolsjevikerna, tolkade riktigt den fråga som objektivt ställts av historien. Kampen oktober-december 1905 var verkligen en kamp för valet av framgångsväg för kampen. Denna kamp fördes med varierande framgång: Till att börja med hade det revolutionära folket övertag, förhindrade att den gamla regimen fick möjlighet att omedelbart föra över revolutionen på konstitutionellt-monarkistiska vägar och satte upp representativa institutioner av en rent revolutionär typ — sovjeter av arbetardeputerade — i stället för de representativa institutionerna av polisliberal typ. Oktober-december-perioden var en period med maximal frihet, maximal oberoende aktivitet hos massorna, maximal bredd och maximalt djup i arbetarrörelsen på grundvalar som befriats från konstitutionellt monarkistiska institutioner, lagar och hinder, genom folkets anstormning på en grundval av ett ”interregnum”, där det gamla styret redan var undergrävt och den nya folkliga, revolutionära makten (sovjeterna av arbetar-, bonde- och soldatdeputerade etc) ännu inte var tillräckligt stark för att helt ersätta det. Kampen i december avgjorde frågan i en annan riktning: Den gamla regimen vann genom att slå tillbaka folkets anstormning och hålla sina positioner. Men naturligtvis fanns det vid denna tid inga orsaker att betrakta detta såsom en avgörande seger. Decemberupproret 1905 fick sin fortsättning i ett antal sporadiska och partiella myterier och strejker under sommaren 1906. Parollen om bojkott av Witte-duman¹ var en paroll om kamp för att skärpa och bredda dessa uppror.

Således är den första slutsats man kan dra av en analys av den ryska revolutionens

¹ Witte-duman: Första duman, vald i april (maj) 1906 i enlighet med en lag utarbetad av tsarregeringens premiärminister Witte. Trots vallagens reaktionära utformning kom församlingen att domineras av liberala element (kadeterna) och i juli 1906 såg sig regeringen föranlåten att upplösa den.

erfarenheter vid bojkotten av Bulygin-duman, att historien under bojkottens objektiva skepnad, på dagordningen placerade en kamp om formen för den omedelbara utvecklingen, en kamp huruvida det gamla styret eller den nya självupprättade folkmakten vore kallad att sammankalla Rysslands första representativa församling, en kamp för en direkt revolutionär väg eller (för en tid) den konstitutionella monarkins väg.

I detta sammanhang uppstår en fråga, som ofta dykt upp i litteraturen och som ständigt dyker upp när detta ämne diskuteras, nämligen om enkelheten, klarheten, och "direktheten" i slagordet om bojkott, liksom frågan om en rak eller krokig utvecklingsväg. Det direkta omstörtandet eller i värsta fall, försvagandet och undergrävandet av den gamla regimen, det direkta upprättandet av nya regeringsorgan genom folket — allt detta är utan tvivel den mest direkta vägen, den fördelaktigaste vad folket anbelangar, men också den som kräver maximal styrka. Om man har en överlägsen styrka, är det möjligt att vinna genom en direkt frontalattack. Om inte, måste man tillgripa omvägar, bida sin tid, gå i sicksack, genomföra reträtter etc, etc. Naturligtvis utesluter den konstitutionella monarkins väg på intet sätt revolutionen, vars element förberedes och utvecklas också på denna väg men på ett indirekt sätt. Men denna väg är längre och krokigare.

Genom hela den mensjevikiska litteraturen, i synnerhet den från 1905 (fram till oktober), löper anklagelsen, att bolsjevikererna är "bigotta". Man uppmanar dem också att inse nödvändigheten av att betrakta, att historien löper i sicksack. I detta drag hos den mensjevikiska litteraturen har vi ett annat exempel på det slag av resonemang som berättar för oss, att hästar äter havre och att Volga mynnar i Kaspiska Havet, resonemang som döljer det väsentliga i en diskussionsfråga genom att upprepa vad som är odiskutabelt. Att historien vanligen följer sicksackvägar och att en marxist måste kunna tillåta historien de mest invecklade och fantastiska snedsprång är odiskutabelt. Men detta upprepande av det odiskutabla har ingenting att göra med frågan om vad en marxist bör göra, när samma historia ställer de kämpande krafterna inför valet mellan en rak eller krokig väg. Att i sådana ögonblick eller under sådana perioder avfärda saken, genom att tala om historiens vanliga sicksackförlopp, är att ta efter den inskränkte kälkborgaren och låta sig absorberas av betraktelser över sanningen att hästar äter havre. Revolutionära perioder råkar i huvudsak vara just sådana perioder i historien, då sammanstötningen mellan rivaliserande sociala samhällliga krafter under en jämförelsevis kort tidsrymd avgör frågan om landets val av en direkt eller krokig utvecklingsväg för en jämförelsevis mycket lång tid framöver. Behovet av att ta sicksackvägen med i beräkningen upphäver på intet sätt det förhållande, att marxisterna under dessa avgörande ögonblick i historien måste kunna förklara för massorna, att den direkta vägen är att föredra, måste kunna hjälpa massorna i kampen för valet av den direkta vägen, att föra fram slagord till förmån för denna kamp o s v. Och bara hopplösa filistrar och inskränkta pedanter kan efter det avgörande historiska slag som avgjort till förmån för sicksackvägen istället för den direkta vägen, håna dem som kämpat till slutet för den direkta vägen. Det skulle vara samma sak som hånet från de tyska polisvänliga officiella historikerna, t ex Treitschke, mot de revolutionära parollerna och den revolutionära rättframheten hos Marx 1848. Marxismens hållning gentemot historiens sicksackvägar är väsentligen densamma som dess hållning till kompromisser. Varje sicksackväg i historien är en kompromiss, en kompromiss mellan det gamla, som inte längre är tillräckligt starkt för att helt negera det nya, och det nya, som ännu inte är tillräckligt starkt för att helt störta det gamla i gruset.

Marxismen tillbakavisar inte helt kompromisser. Marxismen anser det nödvändigt att göra bruk av dem, men detta hindrar på intet sätt marxismen från att som en levande och verksam

historisk kraft energiskt kämpa mot kompromisser. Att inte förstå denna skenbara motsättning är att inte förstå en gnutta av marxismen.

Engels uttryckte denna marxistiska hållning till kompromisserna mycket klart, livligt och koncist i en artikel om de blanquistiska kommunflyktingarnas manifest (1874). Dessa blanquister skrev i sitt manifest, att de inte accepterade några som helst kompromisser. Engels förlöjligade detta manifest. Det var inte, sade han, frågan om att tillbakavisa de kompromisser *som omständigheterna dömer oss till* (eller som omständigheterna tvingar oss till — jag måste be läsaren om ursäkt för att jag är tvingad att citera från minnet, eftersom jag inte kan kontrollera med originaltexten). Det var i stället en fråga om att klart inse proletariatets sant revolutionära mål och att kunna arbeta för dem under alla omständigheter, sicksackvägar och kompromisser.

Blott från denna synpunkt kan vi värdera enkelheten, direktheten och klarheten hos bojkotten såsom en paroll som vädjar till massorna. Alla dessa dygder hos parollen är bra, inte i sig själva, utan blott i den mån betingelserna för en kamp för valet av en direkt eller krokig utvecklingsväg är för handen i den objektiva situation, där parollen användes. Under Bulygin-dumans period var denna paroll den korrekta och enda revolutionära parollen för Arbetarpartiet, inte emedan den var den enklaste, rättframaste och klaraste, utan emedan de historiska betingelserna vid detta tillfälle ställde Arbetarpartiet inför uppgiften att delta i kampen för en enkel och direkt revolutionär väg gentemot den konstitutionella monarkins sicksackvägar.

Frågan uppkommer nu, hur vi skall kunna bedöma huruvida dessa särskilda historiska betingelser existerade vid detta tillfälle? Vad är de särskilda drag i det objektiva läget som gjorde att en enkel, rättfram och klar paroll inte bara var en fras, utan den enda paroll som passade för den aktuella kampen? Vi skall nu ta upp denna fråga.

När vi ser tillbaka på en kamp som redan är slut (åtminstone i sin direkta, omedelbara form), så finns det naturligtvis ingenting lättare än att värdera det totala resultatet av de olika, varandra motsatta kännetecknen och symptomen hos epoken i fråga. Kampens utgång avgör med ens allting och undanröjer alla tvivel på ett mycket enkelt sätt. Men vad vi nu måste göra är att finna sådana symptom som skulle hjälpa oss att få grepp om läget före kampen, eftersom vi vill tillämpa lärdomarna av de historiska erfarenheterna på den tredje duman. Vi har redan ovan påpekat, att betingelserna för framgång för bojkotten 1905 var ett svepande, allmänt, kraftfullt och snabbt uppsving för revolutionen. Vi måste nu i första hand undersöka vilken betydelse ett speciellt kraftigt uppsving i kampen har för bojkotten, och för det andra vilka som är de karaktäristiska och särskiljande dragen hos ett speciellt kraftfullt uppsving. Bojkott är, som vi redan hävdade, en kamp, inte inom ramarna för en given institution, utan emot dess uppkomst. En given institution kan blott härröra från den redan existerande, dvs gamla, regimen. Följaktligen är bojkotten ett kampmedel som direkt syftar att störta den gamla regimen, eller att i värsta fall, d v s när angreppet inte är tillräckligt starkt för att störta den, att försvaga den i sådan utsträckning att den skulle vara ur stånd att upprätta vederbörande institution, ur stånd att få den att fungera.¹ Följaktligen kräver bojkotten för att bli framgångsrik en direkt kamp mot den gamla regimen, ett uppror mot den och en

¹ Det refereras överallt i texten till aktiv bojkott, d v s icke blott en vägran att delta i den gamla regimen institutioner. utan en attack mot denna regim. De läsare, som inte känner till den socialdemokratiska litteraturen under perioden för bojkotten mot Bulygin-duman, bör erinras om att socialdemokraterna vid denna tid öppet talade om aktiv bojkott, och satte den i skarp kontrast mot en passiv bojkott. De för knippade den med t o m väpnat uppror.

ohörsamhet i masskala mot den i ett stort antal fall (en sådan ohörsamhet bland massorna är ett av villkoren för att kunna förbereda ett uppror). Bojkotten innebär en vägran att erkänna den gamla regimen, en vägran, naturligtvis inte i ord, utan i handling, d v s den är någonting som tar sig uttryck, inte blott i organisationers upprop och paroller, utan i en bestämd rörelse hos folkets massa, som systematiskt trotsar den gamla regimen lagar, systematiskt upprättar nya institutioner som, ehuru olagliga, faktiskt existerar o s v, o s v. Sambandet mellan bojkotten och det breda revolutionära uppsvinget är således tydligt: Bojkotten är det mest avgörande kampmedlet, som förkastar, inte en given institutions organisationsform, utan själva dess existens. Bojkotten är en öppen krigsförklaring mot den gamla regimen, en direkt attack mot den. Med mindre än att det finns ett brett revolutionärt uppsving, med mindre än att det finns en oro bland massorna, som så att säga spränger ramarna för den gamla legaliteten, kan det inte bli fråga om någon framgång för bojkotten.

När vi går över till frågan om naturen och kännetecknen hos uppsvinget hösten 1905, skall vi lätt inse, att vad som hände vid denna tid var att revolutionen gick till en oupphörlig *massoffensiv* som systematiskt angrep och höll fienden i schack. Förtrycket utvidgade rörelsen i stället för att inskränka den. I kölvattnet på den 9 januari kom en gigantisk strejkvåg, barriaderna i Lodz, myteriet på Potemkin. Inom pressens, fackföreningarnas och undervisningens sektorer bröts de legala ramarna som stipulerats av den gamla regimen överallt, systematiskt och på intet sätt blott av "revolutionärerna", utan av mannen på gatan, ty det gamla styret var verkligen försvagat, höll verkligen på att låta tyglarna glida ur sina åldriga händer. Ett enastående, slående och omisskännligt tecken på kraften i uppsvinget (från de revolutionära organisationernas synpunkt) var det faktum, att revolutionärernas paroller inte bara väckte gensvar, utan i själva verket släpade efter händelsernas utveckling. Den 9 januari, de masstrejker som följde därpå och Potemkin var alla händelser som gick revolutionärernas direkta appeller i förväg. 1905 fanns det ingen appell som massorna skulle mött med passivitet, med tystnad eller genom att uppgå kampen. Bojkotten var under sådana betingelser ett naturligt supplement till den elektriskt laddade atmosfären. Denna paroll "uppfann" ingenting vid detta tillfälle, den formulerade bara på ett riktigt och sant sätt det uppsving som stadigt gick framåt mot en direkt stormning. Tvärtom, "uppfinnarna" var våra mensjeviker, som höll sig utanför det revolutionära uppsvinget, föll för tsarens tomma löften i form av manifestet eller lagen av den 6 augusti, och trodde på allvar på den utlovade övergången till en konstitutionell monarki. Mensjevikerna (och Parvus) baserade vid denna tid sin taktik inte på det svepande, kraftfulla och snabba revolutionära uppsvinget, utan på tsarens löfte om en övergång till konstitutionell monarki! Det är inget under att en sådan taktik visade sig innebära en löjlig och vämjelig opportunist. Det är inget under att en analys av bojkotten av Bulygin-duman, d v s revolutionens största erfarenhet av bojkotten, nu noggrant uteslutits från alla mensjevikernas argument om bojkotten. Men det räcker inte att inse mensjevikernas misstag, kanske deras största misstag inom den revolutionära taktiken. Man måste klart inse att källan till detta misstag var oförmågan att förstå det objektiva läget, som gjorde det revolutionära uppsvinget till en realitet och övergången till en konstitutionell monarki till ett tomt polislöfte. Mensjevikerna hade fel, inte emedan de nalkades frågan utan någon subjektivt revolutionär anda, utan emedan tänkandet hos dessa pseudorevolutionärer stod sig slätt inför den objektiva revolutionära situationen. Det är lätt att sammanblanda dessa orsaker till mensjevikernas fel, men det är otillåtligt för en marxist att sammanblanda dem.

... [avsnitt II-IV] ...

V

Bojkotten tillhör en av de bästa traditionerna från en av de händelserikaste och hjältemodigaste perioderna av den ryska revolutionen. Vi sade ovan, att en av våra uppgifter består i att omsorgsfullt skydda dessa traditioner överhuvud, att kultivera dem och rensa dem från liberala (och opportunistiska) parasiter. Det är nödvändigt att dröja något vid analysen av denna uppgift för att riktigt bestämma dess innehåll och avlägsna lätt uppkommande misstyndanden och missförstånd.

Marxismen skiljer sig från alla andra socialistiska teorier genom att den på ett utomordentligt sätt förenar en absolut vetenskaplig nykterhet i analysen av det objektiva sакläget och det objektiva utvecklingsförloppet med det bestämdaste erkännande av betydelsen av den revolutionära energi, revolutionära skaparkraft och det revolutionära initiativ, som ådagalägges av massorna och självfallet också av enskilda personligheter, grupper, organisationer och partier, vilka förmår treva sig fram till och realisera förbindelsen med den ena eller andra klassen. Ur hela komplexet av Marx' historiska uppfattning framgår hur högt han värderade de revolutionära periodernas betydelse för mänsklighetens utveckling : just under sådana perioder löses de talrika motsättningar, vilka långsamt hopar sig under de så kallade fredliga utvecklingsperioderna. Just under sådana perioder framträder med största kraft de olika klassernas omedelbara roll vid bestämmandet av det sociala livets former, lägges grundvalarna för den politiska "överbyggnaden", som sedan länge fortbestår på basis av de förnyade produktionsförhållandena. Och i olikhet med den liberala bourgeoisins teoretiker såg Marx just i sådana perioder inte avvikelser från den "normala" vägen, inte yttringar av en "social sjukdom", inte sorgliga resultat av överdrifter och fel, utan de livaktigaste, de viktigaste, de väsentligaste, de mest avgörande ögonblicken i det mänskliga samhällets historia. I Marx' och Engels' egen verksamhet framträder som centralpunkt den period, då de deltog i den revolutionära masskampen 1848-1849. Från denna punkt utgår de vid bedömandet av arbetarrörelsens och demokratins öde i olika länder. Till denna punkt återvänder de ständigt för att i klaraste och renaste form bestämma de olika klassernas inre väsen och deras tendenser. Ur den dåvarande revolutionsepokens synpunkt bedömer de ständigt de senare, mindre betydande politiska formationerna, organisationerna, politiska uppgifterna och politiska konflikterna. Liberalismens ideologiska ledare i stil med Sombart hatar inte för ro skull av hela sitt hjärta detta drag i Marx' verksamhet och i hans litterära verk och tillskriver det "emigrantbitterheten". Det är ju just så den polis-borgerliga universitetsvetenskapens vägglöss gör: det som hos Marx och Engels utgör den olösligaste beståndsdelan av hela deras revolutionära världsåskådning, hänföres till personlig bitterhet, till emigrantlivets personliga besvärligheter!

I ett av sina brev, jag tror det är till Kugelmann, gör Marx i förbigående en i högsta grad karakteristisk och för den fråga som sysselsätter oss särskilt intressant anmärkning. Han anmärker att det lyckats reaktionen i Tyskland att ur folkmedvetandet nästan fullständigt utrota minnet av och traditionerna från revolutionsepoken 1848. Här ställes reaktionens uppgifter och det proletära partiets uppgifter i förhållande till de revolutionära traditionerna i ett givet land på ett påtagligt sätt mot varandra. Reaktionens uppgift är att utrota dessa traditioner, att framställa revolutionen som "det spontana vanvettet" – Struves översättning av det tyska "das tolle Jahr" ("det galna året" är det uttryck, som de tyska polis-borgerliga historikerna, än mer: de tyska universitetsprofessorernas historieskrivning använder om året 1848). Reaktionens uppgift är att tvinga befolkningen att glömma de kampformer, de organisationsformer, de idéer, de paroller, som den revolutionära epoken frambragt i sådan

rikedom och mångfald. Liksom makarna Webb, den engelska källborgerlighetens bornerade lovprisare bemödar sig att framställa chartismen, den engelska arbetarrörelsens revolutionära epok, som enkel barnslighet, som en ”ungdomssynd”, en naivitet, som inte förtjänar något allvarligt beaktande, som en tillfällig och abnorm avvikelse – likaså misshandlar de tyska borgerliga historikerna året 1848 i Tyskland. Precis likadant förhåller sig reaktionen till den stora franska revolutionen, vilken ända till i dag bevisar sin livskraft och kraften av sitt inflytande över mänskligheten därigenom, att den ända till i dag väcker det mest rasande hat. På samma sätt tävlar också vår kontrarevolutions hjältar, särskilt de, som ännu i går var ”demokrater”, exempelvis Struve, Miljukov, Kisewetter och ”tutti quanti” i att på det nedrigaste bespotta den ryska revolutionens traditioner. Det har ännu inte gått två år sedan proletariatets omedelbara masskamp erövrade den smula frihet, som den gamla regimens liberala knektar är så förtjusta över, och redan har det i vår publicistiska litteratur uppstått en synnerligen stark strömning, som kallar sig *liberal* (!), som kultiveras i kadetpressen och uteslutande ägnar sig åt att framställa vår revolution, de revolutionära kampmedlen, de revolutionära parollerna, de revolutionära traditionerna som någonting simpelt, elementärt, naivt, spontant, vanvettigt o. s. v.... ja, t. o. m. brottsligt ... Från Miljukov till Kamysjanskij il n'y a qu'un pas!¹ Reaktionen framgår däremot, vilka först drev folket ur arbetar- och bondedeputerades sovjeter till Dubasovs och Stolypins дума och nu driver det till oktoberduman² – dessa framgångar förefaller den ryska liberalismens hjältar att vara en ”process av det *konstitutionella* medvetandets tillväxt i Ryssland”.

Den ryska socialdemokratin åligger otvivelaktigt den plikten, att på det omsorgsfullaste och allsidigaste sätt studera vår revolution, att bland massorna sprida kännedomen om dess kampformer, organisationsformer o. s. v., att befästa de revolutionära traditionerna bland folket, att bibringa massorna den övertygelsen, att man endast och uteslutande genom revolutionär kamp kan uppnå någorlunda allvarliga och någorlunda varaktiga förbättringar, samt att oavlåtligt avslöja hela nedrigheten hos de egenkära liberaler, som förpestar den samhälleliga atmosfären med det ”konstitutionella” kryperiets, förräderiets och lismandets smittämne. En dag av oktoberstrejken eller decemberupproret betydde och betyder hundra gånger mer i frihetskampens historia än månader av kadeternas lakejprat i duman om den oansvariga monarken och det monarkistiskt-konstitutionella systemet. Vi måste sörja för – och förutom oss är det ingen som kommer att göra det – att folket lär känna dessa livfulla, innehållsrika, till sin betydelse och sina följder så stora dagar, mycket noggrannare, utförligare och grundligare, än de månader av ”konstitutionell” kvavhet och förkovran i Balalajkins och Moltjalins³ anda, vilka våra partiliberala och partilösa ”demokratiska” (fy! fy!) pressorgan tack vare Stolypins och hans censur- och gendarmerisvits vällovliga överseende nu så ivrigt lovprisar.

Utan tvivel väcker bojkotten sympatier hos många just genom denna revolutionärernas synnerligen aktningvärda strävan att upprätthålla traditionen från det bästa revolutionära förflutna, att uppliva den nuvarande gråa vardagens trötlösa försumpning med en gnista av djärv, öppen, beslutsam kamp. Men just därför, att ett aktsamt förhållande till de revolutionära traditionerna ligger oss om hjärtat, måste vi bestämt protestera mot den uppfattningen, att man

¹ är det bara ett steg! – *Red.*

² D. v. s. till tredje duman, i vilken, som Lenin här förutsade, oktoberisterna verkligen hade majoriteten – dessa medlemmar av den stora handels- och finansbourgeoisins monarkistiska, kontrarevolutionära parti, som stod de svarta hundradena nära. – *Red.*

³ Balalajkin – typ ur Saltykov-Sjtjedrins satiriska verk: en principiös, liberal skrävare. Moltjalin – typ ur Gribojedovs verk: ryggradslös lismare. – *Ö a.*

genom att använda en paroll från en speciell historisk period skulle kunna bidra till att återuppväcka de väsentliga betingelserna för denna epok. En sak är att bevara revolutionens traditioner, att förstå att utnyttja dem för den ständiga propagandan och agitationen, för att göra massorna bekanta med betingelserna för den omedelbara och offensiva kampen mot det gamla samhället – en annan sak är att upprepa en av parollerna, lösryckt från hela det komplex av betingelser, som framkallat den och säkrat dess framgång, samt tillämpa den på förhållanden, som i det väsentliga är olika.

Samme Marx, som skattade de revolutionära traditionerna så högt och skoningslöst gisslade renegat- och källborgarinställningen, krävde samtidigt av revolutionärerna förmåga att *tänka*, förmåga att *analysera* betingelserna för de gamla kampmetodernas användning, och inte helt enkelt upprepa bekanta paroller. De ”nationella” traditionerna från 1792 i Frankrike kommer måhända att för alltid bli ett *mönster* för bestämda revolutionära kampmetoder, men det hindrade inte Marx att 1870 i Internationalens berömda ”Adress” varna det franska proletariatet för att oriktigt överföra dessa traditioner på en annan epoks förhållanden.

Så är det också hos oss. Vi måste utforska betingelserna för bojkottens användning, vi måste inplanta hos massorna den idén, att bojkotten är en fullt berättigad och ibland nödvändig metod under det revolutionära uppsvingets ögonblick (vad än pedanterna, som missbrukar Marx' namn, må säga). Men om detta uppsving, detta huvudvillkor för bojkottens proklamerande föreligger – den frågan måste man kunna ställa självständigt och lösa den på grundvalen av en allvarlig analys av fakta. Det är vår plikt att arbeta för att ett sådant uppsving inträder, för såvitt detta ligger i vår förmåga, och inte avsvärja oss en bojkott i ett lämpligt ögonblick, men att anse bojkottparollen överhuvud användbar mot varje dålig eller synnerligen dålig representationsinstitution skulle ovillkorligen vara ett fel.

Tag den motivering, med vilken man under ”frihetens dagar” försvarade och förfäktade bojkotten, och ni skall genast inse, hur omöjligt det är att helt enkelt överföra dessa argument på de förhållanden, som råder i dag.

Deltagandet i valen trycker ned stämningen, utlämnar en ställning åt fienden, bringar det revolutionära folket i förvirring, gör det lättare för tsarismen att träffa överenskommelse med den kontrarevolutionära bourgeoisin o. s. v. – sade vi, då vi 1905 och i början av 1906 förfäktade bojkotten. Vad är den grundläggande förutsättningen för dessa argument, som inte alltid uttalades men alltid förutsattes som någonting *för den tiden* självklart? Denna förutsättning är massornas rika revolutionära energi, som sökte och fann *omedelbara* utvägar vid sidan av alla slags ”konstitutionella” kanaler. Denna förutsättning är revolutionens oavbrutna *offensiv* mot reaktionen, vilken det vore brottsligt att försvaga genom att besätta och försvara en position, som fienden med avsikt överlämnat åt oss i syfte att försvaga den allmänna framstöten. Försök att upprepa dessa argument *utanför* betingelserna för denna grundläggande förutsättning, och ni skall genast förnimma det falska i hela er ”musik”, det oriktiga i grundtonen.

Det skulle också vara hopplöst att försöka rättfärdiga bojkotten med olikheten mellan den första och den andra duman. Att anse skillnaden mellan kadeterna (som i andra duman slutgiltigt utlämnade folket i svarhundraenas händer) och oktobristerna för allvarlig och grundläggande, att tillskriva den beryktade ”författningen”, som revs upp genom statskuppen av den 16 (3) juni, en i någon mån reell betydelse – allt detta motsvarar överhuvud betydligt mera den vulgära demokratismens än den revolutionära socialdemokratins anda. Vi har alltid sagt, påstått och upprepat, att den första och andra dumans ”författning” endast är en fantom, att kadeternas prat endast är en avledningsmanöver för att överskyla deras oktobristiska väsen,

att duman är absolut oduglig som medel att tillfredsställa proletariats och böndernas krav. För oss är den 16 (3) juni 1907 det naturliga och oundvikliga resultatet av decembernederlaget 1905. Vi var aldrig "bedårade" av "duma"-författningens förträfflighet, därför kan vi inte heller bli särdeles besvikna över att man går över från den sminkade och med Roditjevfraser smyckade reaktionen, till ohöljd, öppen och grov reaktion. Den senare är måhända ett mycket bättre medel för att få alla slags servila liberala fårskallar eller sådana befolkningsgrupper, som låtit sig förvirras av dem, att nyktra till.

Jämför den mensjevnikiska Stockholmsresolutionen och den bolsjevnikiska Londonresolutionen om riksduman. Ni skall finna, att den förra är högrävande, frasrik, full av pompösa ord om dumans betydelse, uppblåst genom medvetandet om dumaarbetets höghet. Den senare är enkel, torr, nykter och anspråkslös. Den förra resolutionen är genomsyrad av den kälkborgerliga triumfens anda med anledning av socialdemokratins förmälning med konstitutionalismen ("den nya makten, som framgått ur folkets sköte" o. s. v., o. s. v. i samma officiella lögnaktiga anda). Den andra kan återges ungefär så: om den fördömda kontrarevolutionen drivit oss in i denna fördömda svinstia, så skall vi också här arbeta till fromma för revolutionen, utan att klaga, men också utan att skryta.

Då mensjevnikerna försvarade duman mot bojkotten redan under den omedelbara revolutionära kampens period, så gick de så att säga inför folket i borgen för att duman kommer att bli något slags revolutionsverktyg. Och med denna borgen gjorde de en strålande bankrutt. Vi bolsjeviker åter, om vi garanterade något så var det endast det, att duman är kontrarevolutionens avföda och att inte det ringaste gott kan väntas av den. Vår ståndpunkt har hittills bekräftats på ett utomordentligt sätt och man kan garantera, att de fortsatta händelserna ytterligare kommer att bekräfta den. Utan att strategin från oktober och december "korrigeras" och upprepas på grundvalen av nya fakta, kommer det inte att ges någon frihet i Ryssland.

När man säger mig: den tredje duman kan inte utnyttjas på samma sätt som den andra, man kan inte klargöra för massorna att det är nödvändigt att delta i den, så skulle jag därför vilja svara: om man med att "utnyttja" menar någonting mensjevnikiskt-patetiskt i stil med revolutionens verktyg o. s. v., så kan man naturligtvis inte göra det. Men även de två första dumorna var ju i själva verket endast trappsteg till oktobristduman, och likväl har vi utnyttjat dem för det enkla och anspråkslösa¹ ändamål (propaganda och agitation, kritik och massornas upplysning om vad som försiggår), för vilket vi alltid skall förstå att utnyttja de allra sämsta representationsinstitutioner. Ett tal i duman kommer aldrig att utlösa någon "revolution", och propagandan i *samband med duman* utmärker sig inte heller genom några särskilda företräderna, men socialdemokratien kan ha inte mindre, utan ibland t. o. m. större nytta av såväl det förra som den senare än av ett annat tryckt eller på ett annat möte hållet tal.

Och lika enkelt måste vi förklara för massorna vårt deltagande i oktobristduman. Till följd av nederlaget i december 1905 och de misslyckade försöken 1906-1907 att "korrigera" detta nederlag har reaktionen oundvikligen drivit och *kommer ständigt att driva oss vidare* till allt sämre och sämre skenkonstitutionella institutioner. Vi kommer alltjämt och överallt att förfäktat våra övertygelser och följa våra åsikter samt ständigt upprepa, att ingenting gott kan

¹ Jämför *Proletarij* (i Genève) av 1905, artikeln om bojkotten mot den bulyginska duman (se detta band, s. 43 – *Red.*), där det betonas att vi inte utfäster oss att ej utnyttja den, men att vi nu utför en annan uppgift, som föreligger oss: uppgiften att kämpa för den omedelbart revolutionära vägen. Jämför också artikeln "Om bojkotten" i den i Ryssland utkommande *Proletarij*, 1906, nr 1 (se detta band, s. 130 – *Red.*) där det betonas hur *yterst liten* nytta dumaarbetet medför.

väntas, så länge den gamla regimen består, så länge den inte är utrotad med rötterna. Vi kommer att förbereda betingelserna för det nya uppsvinget, men till dess det inträder och för att det skall inträda gäller det att arbeta ihärdigare och att inte kasta ut några paroller, som har en mening endast under uppsvingets förhållanden.

Det vore också oriktigt att betrakta bojkotten som en *taktisk linje*, som sätter proletariatet och en del av den revolutionära borgerliga demokratin i motsättning till liberalismen och reaktionerna. Bojkotten är ingen taktisk linje, utan ett särskilt kampmedel, som kan användas under särskilda omständigheter. Att förväxla bolsjevismen med ”bojkottism” – det är samma fel som om man skulle förväxla den med ”aktivism”. Skillnaden mellan mensjevikernas *taktisk linje* och bolsjevikernas har redan fullständigt klart framträtt och kommit till uttryck i de principiellt olika resolutioner som antogs våren 1905 på den bolsjevikiska tredje partikongressen i London och den mensjevikiska konferensen i Genève. På den tiden var det inte och kunde det inte vara tal om vare sig bojkott eller ”aktivism”. Såväl vid valen till andra duman, då vi inte var bojkottister, som också i andra duman skilde sig vår *taktisk linje*, som hela världen vet, på det allra bestämdaste från den mensjevikiska. De *taktiska linjerna* divergerar ifråga om alla kampmetoder och -medel, på varje kampområde, utan att dock i ringaste mån skapa några speciella, för den ena eller andra linjen säregna kampformer. Och om man ville rättfärdiga bojkotten mot tredje duman eller framkalla den med tillhjälp av fiaskot för de *revolutionära* förväntningar, som knöts till *första eller andra duman*, fiaskot för den ”lagliga”, ”starka”, ”fasta” och ”sanna” författningen, så skulle det vara mensjevism av värsta slag.

VI

Analysen av de starkaste och de enda marxistiska argumenten för bojkotten har vi sparat till sist. En aktiv bojkott är meningslös utan ett brett revolutionärt uppsving. Må så vara. Men det breda uppsvinget utvecklar sig ur ett mindre brett. Vissa tecken på ett uppsving förefinnes. Vi måste uppställa bojkottparollen, emedan denna paroll understödjer, utvecklar och utvidgar det begynnande uppsvinget.

Det är enligt min mening den *viktigaste* argumenteringen, som i mer eller mindre klar form bestämmer sympatin för bojkotten i de socialdemokratiska kretsarna. Härvid utgår de kamrater, som står det omedelbara proletära arbetet närmast, inte från en efter en bestämd schablon ”uppbyggd” argumentering, utan från en viss mängd intryck, som de erhållit genom sin beröring med arbetarmassan.

En av de få frågor, i vilka det tills vidare, som det förefaller, inte finns och inte funnits några meningsskiljaktigheter mellan de båda socialdemokratiska fraktionerna, är frågan om orsaken till den långvariga pausen i vår revolutions utveckling. ”Proletariatet har inte hämtat krafter” – det är orsaken. Och faktiskt vilade oktober–decemberkampen nästan uteslutande på proletariatet *ensamt*. Endast proletariatet kämpade systematiskt, organiserat, oavbrutet för hela nationen. Intet under, att proletariatet i ett land med den lägsta (enligt europeisk måttstock) procentsatsen proletär befolkning måste vara till det yttersta uttröttat av en sådan kamp. Till på köpet riktade sig den borgerliga och regeringsreaktionens förenade krafter efter december 1905 och har sedan dess fortsatt att rikta sig just mot proletariatet. Polisföljelser och avrättningar decimerade proletariatet under loppet av halvtannat år, och de systematiska lockouterna från den i ”bestraffningssyfte” genomförda stängningen av statsföretagen och till kapitalisternas sammansvärjningar mot arbetarna, stegrade arbetarmassornas nöd till oerhörda mått. Och nu, säger en del socialdemokratiska partiarbetare, märkes bland massorna tecken på en stigande stämning, på kraftanhopning hos proletariatet. Detta inte fullt bestämda och inte

fullt gripbara intryck kompletteras med ett starkare argument: i några industrigrenar konstateras otvivelaktigt en stigande livaktighet. Den ökade efterfrågan på arbetskraft måste oundvikligen stärka strejkrörelsen. Arbetarna måste försöka att ersätta åtminstone en del av de kolossala förluster, som de lidit under repressaliernas och lockouternas epok. Det tredje och starkaste argumentet består slutligen i att man ej hänvisar till en problematisk och överhuvud väntad strejkrörelse utan till en stor strejk, som redan fastställts av arbetarorganisationerna. Redan i början av 1907 sammanträdde representanter för 10.000 textilarbetare för att behandla sitt läge och utarbeta åtgärder för stärkande av fackföreningarna inom denna industrigren. Andra gången samlades redan representanter för 20.000 arbetare och beslöt att i juli 1907 förklara en *allmän textilarbetarstrejk*. Denna rörelse kan omedelbart omfatta närmare 400.000 arbetare. Dess utgångspunkt är Moskvadistriktet, d. v. s. det största centrat för arbetarrörelsen i Ryssland, det största handels- och industricentrat. Just i Moskva och endast i Moskva kan arbetarnas massrörelse allra snabbast erhålla karaktären av en bred folkrörelse, som har en avgörande politisk betydelse. Men textilarbetarna utgör det sämst avlönade, minst utvecklade elementet inom hela arbetarmassan, som allra minst deltagit i de föregående rörelserna och är närmast förbundna med bönderna. Att sådana arbetare tagit initiativet kan tyda på, att rörelsen kommer att omfatta bredare skikt av proletariatet än tidigare. Och sambandet mellan strejkrörelsen och det revolutionära uppsvinget bland massorna har mer än en gång trätt i dagen i den ryska revolutionens historia.

Det är socialdemokratins direkta plikt att ägna just denna rörelse den allra största uppmärksamhet och här uppbjuda alldeles särskilda ansträngningar. I jämförelse med valen till oktobristduman måste arbetet just på detta område obetingat erhålla utslagsgivande betydelse. Nödvändigheten av att förvandla denna strejkrörelse till en allmän och bred framstöt mot självhärskardömet måste inplantas i massorna. Bojkottparollen betyder just att förlägga uppmärksamheten från duman till den omedelbara masskampen. Bojkottparollen innebär just att den nya rörelsen genomsyras med politiskt och revolutionärt innehåll.

Detta är ungefär den tankegång, som leder en del socialdemokrater till övertygelsen att tredje duman måste bojkottas. Denna argumentering för bojkotten är utan tvivel marxistisk och har ingenting att göra med det blotta upprepadet av en paroll, som lösryckts ur sambandet med de särskilda historiska förhållandena.

Men hur stark denna argumentering än är, så är den enligt min mening ändå inte tillräcklig för att få oss att *oförtövat* antaga bojkottparollen. Denna argumentering betonar det, som överhuvud inte kan betvivlas av en rysk socialdemokrat, som tänkt över de lärdomar vår revolution gett, nämligen: att vi inte får avsvärja oss bojkotten, att vi måste vara beredda att i ett lämpligt ögonblick föra fram denna paroll, att vår frågeställning om bojkotten inte har någonting gemensamt med den liberala kälkborgerligt inskränkta och på varje revolutionärt innehåll blottade frågeställningen: skall vi avhålla oss från deltagande eller inte?¹

Låt oss antaga att allt, vad de socialdemokratiska bojkottanhängarna säger om den förändrade stämningen bland arbetarna, om den industriella livaktigheten och om textilarbetarnas till juli beramade strejk är bevisat och fullständigt överensstämmer med verkligheten.

Vad följer härav? Vi har framför oss början till ett visst partiellt uppsving, som har revolutionär betydelse.² Är vi skyldiga att uppbjuda alla krafter för att understödja och

¹ Se i *Tovarisjtj* ett exempel på *liberal* argumentering av en f. d. medarbetare i den socialdemokratiska pressen och för närvarande medarbetare i liberala tidningar, L. Martov.

² Det göres också gällande, att textilarbetarstrejken skulle vara en rörelse av ny typ, som skulle skilja den

utveckla det, sträva efter att förvandla det i ett allmänt revolutionärt uppsving, och sedan också i en offensiv rörelse? Absolut. Bland socialdemokraterna (möjligen förutom dem som medarbetar i *Tovarisjtj*) kan det inte finnas mer än en mening om den saken. Men är bojkottparollen nödvändig för rörelsens utveckling *i detta ögonblick*, i början av detta partiella uppsving, före dess övergång i ett allmänt uppsving? Kan denna paroll främja den nuvarande rörelsens utveckling? Det är en annan fråga, och den måste enligt min mening besvaras nekande.

Man kan och måste utveckla det partiella uppsvinget till ett allmänt genom direkta och omedelbara argument och paroller, utan samband med tredje duman. Händelsernas hela förlopp efter december 1905 är en enda bekräftelse på den socialdemokratiska uppfattningen om den monarkistiska författningens roll, om den omedelbara kampens nödvändighet. Medborgare ! – kommer vi att säga – om ni inte vill, att demokratins sak i Ryssland skall uppvisa en allt snabbare nedåtgående rörelse, som den gjorde efter december 1905 under herrarnas hegemoni över den demokratiska rörelsen – om ni inte vill det, så stöd arbetarrörelsens begynnande uppsving, stöd den direkta masskampen. Utanför denna finns det inte och kan det inte finnas någon garanti för friheten i Ryssland.

En agitation av denna art kommer otvivelaktigt att bli en fullt konsekvent revolutionärt-demokratisk agitation. Måste man då ovillkorligen tillfoga: tro inte på tredje duman, medborgare, och se på oss socialdemokrater, som till bevis på vår protest bojkottar den!

Ett sådant tillägg är under vår tids förhållanden inte bara överflödigt, utan det låter t. o. m. besynnerligt: låter nästan som ett hån. Det är i alla fall ingen, som tror på tredje duman, d. v. s. bland de befolkningsskikt, som kan stödja den demokratiska rörelsen, finns det inte och kan inte finnas någon sådan hänförelse för tredje duman som konstitutionell institution, som det otvivelaktigt i breda kretsar fanns för *första* duman, de *första* försöken att i Ryssland skapa *konstitutionella* institutioner av vilket slag de än var.

I centrum för de breda befolkningskretsarnas uppmärksamhet stod 1905 och i början av 1906 den *första* representationsinstitutionen, om den än var byggd på en monarkistisk författning. Det är ett faktum. Mot detta måste socialdemokraterna kämpa och demonstrera på det åskådligaste sätt.

Nu förhåller det sig inte så. Nu är det inte hänförelsen för det *första* ”parlamentet”, som utgör det karakteristiska draget för ögonblicket, inte tro på duman, utan *bristande tro på uppsvinget*.

Om vi under sådana omständigheter för tidigt uppställer bojkottparollen, så stärker vi inte det ringaste rörelsen, vi paralyserar ingalunda de verkliga hinder, som står emot den. An mer: vi riskerar till och med härigenom att försvaga kraften i vår agitation, ty bojkotten är en paroll, som beledsagar ett redan bestämt framträdande uppsving, men hela olyckan består nu i att de breda befolkningskretsarna inte tror på uppsvinget, inte ser dess kraft.

Man måste främst sörja för att kraften i detta uppsving bevisas *i handling*, och sedan skall vi alltid få tid att uppställa en paroll, som indirekt ger uttryck åt denna kraft. Ja, sedan är det också en fråga, om en revolutionär rörelse av offensiv karaktär har behov av en särskild paroll, som *leder bort* uppmärksamheten från ... *tredje duman*. Det är möjligt, att så inte blir

fackliga rörelsen från den revolutionära. Men vi förbigår denna åsikt, för det första emedan tydandet av alla symptom på komplicerade företeelser i pessimistisk anda överhuvud är en farlig metod, som ofta har lett inte alldeles ”sadelfasta” socialdemokrater på villovägar, och för det andra emedan vi socialdemokrater utan tvivel på det mest energiska sätt måste bekämpa dessa drag, ifall textilarbetarstrejken skulle uppvisa sådana. Om vår kamp blir framgångsrik, så kommer frågan följaktligen att stå just så som vi ställer den.

fallet. För att göra sig kvitt någonting viktigt, som verkligen är i stånd att entusiasmera en oerfaren mängd, som ännu inte sett ett parlament, är det måhända nödvändigt att *bojkotta* det, som man måste göra sig kvitt. Men för att göra sig kvitt en institution, som är fullständigt oförmögen att entusiasmera den demokratiska eller halvdemokratiska mängden av i dag behöver man inte ovillkorligen proklamera bojkott. Nu är det inte bojkott det gäller, utan allmänna och direkta bemödanden att förvandla det partiella uppsvinget till ett allmänt, den fackliga rörelsen till en revolutionär, försvaret mot lockouter till offensiv mot reaktionen.

VII

Vi resumerar: bojkottparollen har framkallats genom en särskild historisk period. 1905 och i början av 1906 ställdes de kämpande samhällseliga krafterna genom det objektiva läget inför valet av den närmaste vägen: den direkt-revolutionära vägen eller en monarkistisk-konstitutionell vändning. Bojkottagitationens innehåll utgjordes härvid huvudsakligen av kampen mot de konstitutionella illusionerna. Betingelsen för bojkottens framgång var det breda, allmänna, snabba och starka revolutionära uppsvinget.

I alla dessa avseenden kräver läget hösten 1907 inte alls en sådan paroll och rättfärdigar den inte.

I det vi fortsätter vårt dagliga arbete på valens förberedande och inte på förhand utfäster oss att inte delta t. o. m. i de reaktionäraste representationsinstitutioner, måste vi inrikta hela vår propaganda och agitation på att upplysa folket om sambandet mellan nederlaget i december 1905 och hela det därpå följande frihetsförfallet och författningens vanärande. Vi måste hos massorna inplanta den fasta övertygelsen om att utan en omedelbar masskamp detta vanärande ovillkorligen kommer att fortsättas och stegras.

Utän att på förhand avstå ifrån bojkottparollens användande i uppsvingets ögonblick, ifall ett allvarligt behov av en sådan paroll skulle uppstå, måste vi för närvarande inrikta alla våra krafter på att genom en direkt och omedelbar inverkan försöka förvandla det ena eller andra uppsvinget i arbetarrörelsen till en allmän, bred, revolutionär och offensiv rörelse mot hela reaktionen, mot dess grundpelare.

26 juni (9 juli) 1907

Publicerades i broschyren *Angående bojkotten av tredje duman* i slutet av juli 1907